

Asia: VN/27126/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto

Huomiot hallituksen esityksen yleisperusteluihin (esityksen luvut 1-5 ja 8-12)

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräistä muista siihen liittyvistä laeista. Tässä lausunnossa esitettyjen näkemysten ohella ETL tukee kokonaisuudessaan Elinkeinoelämän Keskusliiton (EK) lausunnossa esiin nostettuja näkökohtia.

ETL pitää esityksen tavoitetta ympäristöön liittyvien lupamenettelyiden sujuvoittamisesta ja yhdenmukaistamisesta kokonaisuudessaan erittäin tarpeellisenä ja kannatettavana. Erityisen kannatettavaa on, että uudistuksella pyritään parantamaan päätösten laatua, lisäämään ennakoitavuutta ja vähentämään tarvetta muutoksenhakuun. Keskeinen osa lupamenettelyjen sujuvoittamisen kokonaisuutta on myös samaan aikaan lausunnoilla oleva aluehallinnon uudistus.

Yhdenmukaiset toimintatavat ympäri Suomen ympäristöön liittyvissä lupamenettelyissä ovat tärkeä tavoite ja olennainen osa ennakoitavaa toimintaympäristöä. ETL kantaa kuitenkin huolta paikallistuntemuksen heikkenemisestä ja pitää tärkeänä asiantuntevaan ja ennakoivaan neuvontaan panostamista osana lupaprosessien sujuvoittamista. Uudistuksen yhteydessä tulee varmistaa, että Lupa- ja valvontavirastolla on riittävät resurssit toteuttaa myös lupamenettelyihin liittyvää ennakkollista ohjausta ja tarjota toimijoille mahdollisuus etukäteen keskustella lupaviranomaisen kanssa hakemuksen sisältövaatimuksista, painotuksista ja selvitystarpeista. Lisäksi etenkin siirtymävaiheessa hankkeiden käsittelyyn on syytä luoda selkeät ohjeistukset ja käytännöt.

1 luku Yleiset säännökset

ETL kannattaa ehdotuksia ja yhtyy Elinkeinoelämän Keskusliiton (EK) lausuntoon.

2 luku Yhteispisteviranomainen

ETL kannattaa ehdotuksia.

3 luku Asioiden käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

6 § Neuvonta ja viranomaisten yhteistyö

Lupa-asioden käsittelyn sujuvuuden edistämiseksi ja toimijoiden tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi ETL pitää erittäin tärkeänä ja luvituksen sujuvoittamisen näkökulmasta tärkeänä, että viranomaisilla on ennakkolliseen ohjaukseen liittyvä rooli. Lisäksi pykälään sisältyvä ehdotus tarvittavasta viranomaisten välisen yhteistyön ja tiedonvaihdon huolehtimisesta koko lupamenettelyn ajan on mielestämme vahvasti kannatettava.

8 § Asioiden käsittelyn edellyttämä asiantuntemus

Luvan myöntäminen ja sen valvonnan hoitaminen jatkossa saman viranomaistahon toimesta on erittäin toivottava muutos. Tällöin asiantuntemus sekä ajantasaisesta lainsäädännöllisestä substanssista että yrityksen toiminnan käytännön olosuhteista voidaan turvata nykyistä paremmin koko maassa. ETL kuitenkin huomauttaa, että esitetystä yhden luukun toimintamallissa koordinoivan viranomaisen rooli korostuu ja riskinä on paikallistuntemuksen heikkeneminen. Asioiden käsittelyn edellyttämää asiantuntemusta arvioitaessa olisikin mielestämme syytä painottaa myös riittävää toiminnan sijaintiin ja muihin erityispiirteisiin liittyvä asiantuntemus.

10 § ja 11 § Etusijamenettelyt

ETL kannattaa EU-säädösten mukaisten ja ns. vihreän siirtymän hankkeiden etusijamenettelyä, mutta katsoo tarpeelliseksi tarkentaa, että kaikki teolliset biokaasulaitokset kuuluvat lupakäsittelyssä etusijan saavien hankkeiden joukkoon. Perusteluissa ei mainita erikseen lantabiokaasua, vaan viitataan nettonollateknologia-asetuksen mukaisesti kestäviin biokaasuun ja biometaaniteknologioihin. Tarkennus tukisi myös hallitusohjelman mukaisten biokaasutavoitteiden toteutumista. Lisäksi ETL ehdottaa, että kiertotaloutta edistävät investoinnit otettaisiin mukaan etusijan saavien ns. vihreän siirtymän investointihankkeiden piiriin lisäämällä 11 §:n luetteloon seitsemäs kohta kiertotaloutta edistäviä hankkeista. Kiertotaloutta edistävät investointihankkeet ovat keskeisessä roolissa vihreän siirtymän toteutumisessa sekä Suomen ilmasto- ja kierrätystavoitteiden saavuttamisessa.

ETL pitää ei merkittävää haittaa -periaatteen (DNSH) sisällyttämistä vihreän siirtymän investointeihin luvituksen sujuvoittamista koskevan tavoitteen vastaisena, sillä se lisää lupaprosessiin liittyviä kustannuksia ja tuo epävarmuutta hankkeiden toteuttamiseen. Mielestämme vaatimus olisi perusteltua poistaa lakiehdotuksesta lupakäsittelyn sujuvoittamiseksi ja investointien edistämiseksi. Poistoa puoltaisi myös se, että DNSH-kriteeri liittyy olennaisesti väliaikaiseen RRF-rahoitukseen investointien edistämiseen eikä rahoituksen poistuessa ole syytä säilyttää lupalainsäädännössä tällaista kriteeriä. Lisäksi ETL katsoo, että kohtuullisten käsittelyaikojen turvaamiseksi kaikille investointihankkeille etusijamenettelyn saavien hankkeiden lupahakemusten käsittelyaika (12 kk) tulisi muuttaa sitovaksi.

4 luku Eräiden lupamenettelyiden yhteensovittaminen

ETL kannattaa ehdotuksia ja yhtyy Elinkeinoelämän Keskusliiton (EK) lausuntoon.

5 luku Yhteiskäsittely

ETL kannattaa ehdotuksia ja yhtyy Elinkeinoelämän Keskusliiton (EK) lausuntoon.

6 luku Asioiden ratkaiseminen

-

7 luku Erinäiset säännökset

-

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

-

Laki vesilain muuttamisesta

-

Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta

-

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain muuttamisesta, VN asetusmuutosluonnos ympäristövaikutusten arvioinnista ja asetusmuutoksen muistio

ETL kannattaa ehdotuksia ja yhtyy Elinkeinoelämän Keskusliiton (EK) lausuntoon.

Muut lakiehdotukset

-

Muut kommentit

ETL pitää tärkeänä, että luvituksen sujuvoittavista kokonaisuutta jatketaan edelleen nyt annetun esityksen käsittelyn jälkeen. Mielestämme seuraavassa vaiheessa olisi tarpeellista arvioida, mitä eri toimintoja eri lupakategorioissa voitaisiin muuttaa kevyemmän ilmoitusmenettelyn piiriin.

Levón Satumaija
Elintarviketeollisuusliitto ry